

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v Trstu in moči.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 3 gld., za polu leta 2 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v traških v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo «via Zonta 5.»

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terrants» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi oraz posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Carniola.

Leto 1283.

Leto 1883.

Hic dies vere mihi festus.
Horat. od. III. 10.

I.

Bila sem blesteč biser v tisočero-peresnatem vencu ponositega Rima, vzprijemala sem in gostila neprešteti legij zmagovalnih sinov večnega Rima, dohajajoče in odhajajoče na meje neizmerne carstva — na modro Donavo, da varujejo i zabranjajo prohod nebrzdanim četam severnih barbarov. Od Batavije do Vindobone in Ponta je prežal sovražnik na mojo zaštitnico. Različnih i nepreglednih narodov jate, tavajoče v surovosti, hrpenče kano krvoločni tiger le po krvi i plenu, dan in noč so brusile svoje meče, bodala, kopja in drugo morilno orožje; pripravljajoče se na odločilni boj z vladarico tadanjega sveta: z ono, ki si je ustvarila nesmrtnih zalug za človečanski razvoj. Ime mi je bilo tačas Emonija, ime moje ponosno, spominjajoče starih junakov vodá Argonavtov. Jaz sem bila zvesta hči svoje učene matere, njej velika pomoč i zaslomba pri premagovanju svetá, njeno desno oko, njena desna roka, bila sem jej draga kano punčica v očesu. In ona je mene blagrovala, štítala, okraševala vsakojakim okrasjem, obdarjala in obsipavala privilegijami; ona je vedela ceniti mojo zvestobo, udanost in veljavnost. Krasna kano mlada nevesta v baržunu, biserih, cveticah, ponašala sem se svojimi pala-

čami, prostornimi gledišči, peščenatimi, umetno izdelanimi vodovodi, bogatimi tekališči, templji posvečenimi tisočero bogovom, mramornatimi žrtveniki, slavoloki zmagovalcev, spomeniki iz granita, piramidami i nepredvorljivim ozidjem. Zvesta srca mojih podložnikov, njih poštenost, srčnost, požrtvovanje so mi vila najkrasnejši venec. Dičila sem se vzvišenim sijajem. A vsi ti znaki moje nekdanje velikosti so potonoli v morju minljivosti. Prišli so name vojskoviti Gotje, divji Vandali, jaki Alani i druge požigajoče drhali brez srca in vesti.

Negovala sem v svojem naročju Avgusta Oktavijana ranjenega po Metuljancih. Imela sem v svojej sredi slavnega premagalca Dakov in Getov, posebnega prijatelja moje sestre Tergeste na Jadri, cesarja Trajana. Slavila sem z izredno slavnostjo pohod cesarja Konstantina Velikega, prvega krščanskega vladarja, častilca luči i resnice, poveljevalca sv. Križa. Vsi ti dnevi mojega svetkovanja so izgihnoli, le spomin na nje daje mi pogum in mi vzbuja novo veselje. A zdaj mi od Donave zapreti nova nevarnost, nova pogibelj; 1½ milijon broječa vojska Huncev z svojim poživljenim Atilo na čelu zadrvi se preko moje pokrajine v Italijo, zadaje smrt, požigaje vse pred seboj, i za seboj puščaje smrad, kugo, lakoto, grobljo, puščo. Tem ljudem-zverinam sem i jaz zapala. Moje zidovje, nekdanji moj ponos, leži razrušeno; templji poropani i spaljeni; palače razsute; vodovodi, gledišča, vse uničeno; ulice grob-

ljoj zasute — povsodi vlada smrtna tišina, neznosni smrad gnjijočih trupel, priče Atilovega zverstva.

Žalostna pušča se razteza, kamor se ozrem, kajti vse, kar so pridne roke mojih nesmrtnih sinov ustvarile, vse je Atile kruta sila ukončala. Mojega stanja se je usmilil vojeviti Narzes in na novo sem se prelevila. Ostali moji sinovi, kar jih ni meč dosegel, ubežali so v gore, da se tako ognó divjemu navalu. Ali le pičlo število se jih je rešilo. Potrebovala sem novih sinov, kajti žalostilo me je puščati nekdanj tako krasno domovino enako puščavi; ognjišče kulture v prebivališče divjeje zverini in golazni, zidišča v skrivališča gnusnim vranam i krockarjem. Okoli mene so se pričeli zbirati novi, čileji sinovi. In gledi, moje začudenje! novi došleci so bili jako malo različni od preminolih — bili so iste krvi i istega roda, tako pogumni, veseli i odkritosrčni, zvesti kakor poprejšnji; miroljubivi, ponižni i skromni, in vojne slave si niso iskali: vojevali so ako so bili primorani mene braniti i tačas gorje sovražnikom, i ti so znali v obilnej meri povračati hudo s hudim. Oni so bili kmetovalci, obdelovanjem polja so se pridno bavili; čuvali so črede, negovali bučelice, ribarili po bistrjih mojih rekah i jezerih, i pasti so nastavljali zverinam i v trgovini so bili veščaki. Pobožni, da še preveč! molili so veliko množino krivih božanstev i to njih malikovanje je mene največ žalilo; ker odkar sem bila sijajno vsprijela Konstantina, nisem več prizigala

kadila lažnjivim bogovom: ampak moje deviško čelo se je klanjalo le enemu, v čegar imenuje prvi krščani vladar svojega neprijatelja veličastno premagal. Ali, prišli so i blagovestniki i ta novi moj rod so pripeljali do spoznanja resnice, odkrili so mu luč svete vere, i bila sem radostna. Vojne, pobune, morije, požiganja, pustošenja, lakot, bolezní so davile razpolovičeno truplo moje matere i jaz sem bila prepuščena samej sebi. Zbirala sem si moči, da se branim novim sovražnikom, koji so mene hoteli ugonobiti, zlomiti mi tilnik, i ti so bili še hujski nego Hunci. Bojaželjni Langobardi mi niso delali preglavice, živela sem z njimi večjidelj prijateljski, kajti oni so znali mene ceniti, kakor so me i drugi grmanski rodovi: nekdanj sem bila njim učiteljica v poljedelstvu, v kulturi.

Cesarstvu Rimsko i Bizantinsko v vednej vojni, nista več utegnola braniti meje na Donavi i drugodi; po tolikem zlu so pridrvili iz Azije novi barbari, ki so se ustavili v Panoniji v domovini mojih pradedov. Obri so mene kruto pritiskali. Poganjali so ti krvoločneži moje može i mladeniče na vojne mestu sebe, plenili i zažigali moja stanovanja, polja, hleve, staje, skrunili mi device i žene i drugega zla so počenjali nad mojim ubogim narodom. Skoraj da sem izkpravela. Zdaj se pokaže na slovenskem obzorju nova zvezda, rešilna plamenica v osobi kralja Sama, ki finsko-tartarske druhali pobije do noge i tako reši moj slavni rod železnih spon. Samostalen Sloven jih pobija v njih de-

Podlistek. Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

XII.

(Dalje.)

«No,» reče Ležnjev: »jaz sem mislil, da zadnji groš potratiti ni za te baš velika umetelnost.«
«Ne, res ni.»
Rudin pogleda na okno.
Projekt pa ni bil slab i nosil bi bil ogromen dobiček.
«Kam je prešel Kurbejev?»
«On? Zdaj v Sibiriji išče zlata. Videl bodeš, on ne propade!»
«Mogoče, ali gotovo še ni. A ti?»
«Jaz? Kaj bom jaz! V tvojih očeh sem bil pa uže od nekdanj človek, ki ni za nobeno delo.»
«Ti? Kani se tega? ... Res, o svojem času sem gledal i videl samo ono, kar je na tebi slabega; no zdaj, veruj Bogu, naučil sem se, te spoštovati. Ti nikdar ničesar ne dosežeš ... Uprav zato te ljubim ... res, da je tako!»
Rudin se bridko nasmehne.
«Res?»
«Jaz te zategadelj cenim!» ponovi Ležnjev; »all razumeješ?»
«Oba sta umolknola.»
«Kaj, ali naj še tretji slučaj navedem?» vpraša Rudin.
«Daj!»
«Dobro! Broj tretji i zadnji. Kar povem, to se mi je prav zdaj dogodilo. Toda — ti ni to dolgočasno?»
«Govori! govori!»
«Vidiš, povzame Rudin — nekoč, ko nisem dela imel, — dela uže čisto nisem nobenega imel — mislil sem torej: znanja imaš dosti, dobre volje i plemenite želje ti ne nedostaje — — tega mi vendar ne hodeš zanikal, ha?»
«Kako bi? Kaj ti je prišlo na pamet?»

«Česar koll sem se bil do sedaj poprijel, povsodi sem pogorel — — Kaj, ko bi postal pedagog, ali, prosto rečeno učitelj ... zakaj bi kar tako v en dan živel — —»

Tu preneha in vzdahne.

«Zakaj bi zastoj živel, a drugim ne dajal onega, kar znaš? Morda tvoje znanje onim kaj koristi. Spodobnost moje niso tako navadne; govorim lepo — — Tako sem se odločil za to delo. Mučil sem se mnogo, da sem dobil službo; na nizkih šolah ni bilo za me posla — — Naposled sem prišel kot učitelj na gimnazijo.»

«Kot učitelj — česa?»

«Kot učitelj ruske književnosti. Da ti povem resnico. — nobenega dela se nisem poprijel s toliko navdušenostjo, kakor tega. Misel, da bodem odgajal mladino, povzdigovala me je silno. Za prvo lekcijo sem tri tedne študiral.»

«Ali jo še hraniš?» vpraša ga Ležnjev.

«Ne; vrgubila se mi je. Naredil sem jo precej dobro. Še zdaj vidim na licih svojih učencev — lica dobra, mlada, z izrazom iskrene radovednosti, i celo navdušenosti. Sedel sem za katedro i svoje delo na dušek pročital; prej sem bil mislil, da bodem celo uro dovelj imel, da jo pročitam, a v 20 minutah sem bil uže gotov. Tudi šolski nadzornik, človek majhen i suh, s srebrnimi naočniki, sedel je v ta dan v šoli; časih je pokimal z glavo, a ko sem zvršil, mi je rekel: «Lepo, samo nekoliko previsoko i časih tamno; o samej stvari je premalo rečeno.» — A gimnazijalec so gledali z velikim spoštovanjem na-me. Kako ljuba je vendar mladež. Še drugi- i tretjikrat sem lekcijo čital, potem pa le improviziral.»

«In z dobrim vspehom?» vpraša Ležnjev.

«Z najboljim. Izlival sem vse, kar mi je v duši živelo, i tako svoje učence silno navduševal. Mej njimi so bili trije ali štirje jako nadarjeni dijaci: ostali so me slabo razumeli. Reči pa moram, da so me i oni dobri včasih zmešali s svojimi prašanji. — Ljubili so me, kakor očeta. Ali zdaj se je začela intriga ... ali prav za prav ni tu nikakove intrige bilo; nego jaz sem zašel v kolo ljudij, ki ni za me bilo. Jaz sem bil drugim na potu i drugi zopet

meni. Moje lekcije za gimnazijalce so bile preučene, bolj za vseučilišniške pripravne; mojim učencem so slabo koristile; fakt pa jaz sam nisem do dobrega znal. Poleg tega nikakor nisem hotel stopati po onem krogu, ki mi je bil v šoli naznačen; to je stara moja slabost, kakor ti je znano. Hotel sem uvesti korenite reforme, in, pri mojej duši, reforme so bile i lahke i dobre. Nadejal sem se izvesti svoje želje po ravnateljju, dobrem i poštenem človeku, stoječim pod mojim uplivom. Njegova žena mi je bila verna pomočnica. Brate, odkar živim, videl sem malo tacič žen. Bila je uže precej v letih; verovala je pa v dobro, i ljubila vrlino i lepoto, kakor kaka devica s petnajstimi leti, niti se ni bala tega verovanja povedati. Nje nikdar ne pozabim. Po njenem совету sem spisal osnovo reform — — Tu so me hudobni ljudje pred njo ogrdili. Najbolj me je razžalil profesor matematike, majhen, osoren človek, ki ničesar na svetu ne veruje, kakor Pigasov, samo da je ta — — Res, ali Pigasov še živi?»

«Živi, i pomisli, vzel je za ženo neko vlastelinko, ki ga zdaj šiba.»

«Na zdravje! Natalija Aleksejna?»

«Zdrava je.»

«Srečna?»

«Da.»

Rudin utihne.

«O čem sem govoril? Da i o učitelju matematike. Ta me je zavidal i primerjal moja predavanja nekakej užigalnici, lovil vsako mojo besedico, nadmodril me gledé nečega spomenika iz XVI. veka, in, kar je glavno, začel je sumničiti moje namere. Zato so skočili moji učenci na-nj. Nadzornik, s katerim nisva bila posebna prijatelja, naščuje proti meni ravnateljja i pravda je bila gotova. Jaz nisem popuščal, nego se odločno za svoje pravo potezal, i vsled tega je prišla vsa stvar pred šolskega nadzornika. Trebalo je, da zapustim službo. To meni ni bilo dosti; hotel sem dokazati, da se z menoj ne more delati, kakor je komu volja — — no z menoj se mora delati, kakor je komu volja — — Zdaj se selim.»

(Dalje prihodnjič.)

želi mej Donavo in Tiso, dokler jih ne prepodi proti vshodu, kder za večno zginijo: i rešila sem Evropo pogibelji. Na okolo sem imela dokaj sovražnikov, Grmanov različnih rodov: Bavarcev, Frankov, Langobardov i še drugih gospodarjev, ki so vzrasli na debli propalega zahodnjega cesarstva.

Po krivdi mojih sinov, radi ne-edinosti in nesloge mej slovanskimi brati, malo časa sem se veselila krvavo si pridobljene svobode. Morala sem hlapčevati Bavarcev in ž njimi razširjajočim se Frankom, nekakovim namestnikom rimskih cesarjev. Še sem brojila plemenitnikov in velikašev iz svoje srede, ali ti so se klanjali večidel tujcem, sloge niso poznali, — moj nekdanji slavni rod se je pričel vtapljati v morje tujstva. Za nepoznano gomilo slavnega Sama je bil uže pozabil, le slepi stavec pod lipo sredi vasi je včas, tresočim glasom in spremljevanjem na strune zapel o slavnih delih nepozabljivega mi sina. Ali glej! novi hudournik se mi bliža, iz ljudi prepolne Azije prepodi se novi zarod, drhal divjih Madžarov. Pred temi sem dokaj trpela; gledati sem morala zopetna uničevanja; polnih 114 let sem krvavi pot potila — dokler ne zasede prestola Štefan, mož, ki s pomočjo krščanstva obrzda svoje rojake in jih pridobi za novo mirno življenje. Moje sile so tonile v Grmanstvu, in pred svetom nisem več imena imela. S hlapčevstvom tujemu gospodu je zginola moja svoboda, moj narod je bil hlapec, robotar, suženj nemške gospode i lastnega življenja si ni bil svest. Bil je suženj na svojej zemlji. Oh, neznosno stanje! doba moje povestnice najžalostnejša. Moj kmet ni bil sam svoj, ni bil več posestnik zemlje, kojo je obdeloval, ne popolni lastnik svojih v potu obraza si pridobljenih pridelkov, še niti neodvisen oče otrokom svojim in glavar svoje rodbine. Posestniki zemlje se bili grajščaki, kmetje njihovi podložniki, katere je grajščak lahko prodal, zamenjal, podaril, da nezasišano, celo zaigral. Kmet je moral veliko dni v tednu grajščaku, Nemcu, Italijanu itd. zastoj delati, pridelke najboljšje grajščinam odrajtovati. On ni imel ni pravice svojim otrokom odkazati kaj naj bodo, v kateri stan naj vstopijo. Vse to je imel grajščak na razpolaganje. Zato pa narod ni mogel napredovati. Prava doba njegaj hiranja. V tem mojem grozovitem položju se mi prikaže nova zvezda na obnebu. V tej sem zazrla svojo rešiteljico.

Na novo poživljena obrnem svoj žalostni pogled na nebesno oznanjevalko, ki je tim svitljeja in mogočnejša postajala, tim bližje je prihajala: njej poverim usodo svojih trpinčenih sorojakov. Ta svitla zvezda je bila hiša Habsburško-Avstrijska. Ko je izumrl moški rod hrabrih Babenbergovcev, ki je vladal polnih 270 let, postali so dediči temu rodu slavni Habsburžani. Po splošnem zapadno-evropskem nemiru izvolijo nemški volilni knezi odličnega grofa Rudolfa Habsburškega za nemškega cesarja. Bilo je to v dan 29. septembra leta 1273. Njegove lepe kreposti, s katerimi se je ves čas svojega življenja odlikoval, bile so: pogumnost, modrost, pravičnost in strah božji. Prva skrb mu je bila, ustanoviti si rodbinska posestva, in opirajoč se na te, krepko vladati zanemarjeni vladi. Češki kralj Otokar ni hotel pripoznati Rudolfa za nemškega kralja, ter se ni hotel odpovedati deželam, katere si je bil prisvojil po smrti Babenbergovcev. Vsled česar se je začela huda vojna, ki se je skončala z Otokarjevo smrtjo.

Rudolf, po smrti svojega največjega neprijatelja, skliče veliki državni zbor v Augsburg in tu izroči svojim sinovoma Albrehtu in Rudolfu Avstrijo, Štirsko in Kranjsko. To se je prigodilo v 27. dan decembra leta 1283 in s tem je bilo vladarstvo Habsburžanov na Avstrijskem ustanovljeno. Minolo je tedaj 600 let, odkar ste prišli deželi Kranjska in Štirsko pod Habsburško rodovino. Albreht je bil prvi Habsburški knez v avstrijskih dednih deželah, in deželni stanovni kranjski in štirski so mu dne 11. julija l. 1283 svečano prisegli udanost in zvestobo. Vse prebivalstvo Kranjske in ž njo ves slovenski narod je navdušen za presvitlo rodbino Habsburško brez razločka strank.

11. juli 1283. leta je zgodovinski dan za slovenski narod, kajti takrat so zastopniki plemstva slavnej Habsburške rodovine zagotovili zvestobo in sklenoli državnopravno zvezo. To zvezo so čestili in branili potomci, lojaliteta slovenska je ostala neskaljena in neomadeževana v 600 letih. Slovenski narod je še dandanes tak, kot je bil pred 600 leti: eminentno zvest in udan slavnej Habsburške rodovini, kar je toliko potov skazal, in kar dokazó tudi slavnostni dnevi prerrojene Carniolie. — Amor ordinat electis.

Politični pregled.

Notranje dežele.

6. t. m. je cesar obiskal razne znamenitosti blizu Gradca, obiskal je tudi kneza Lichtensteina na gradu Hohenegu; zvečer pa se mu je poklonila v graškem deželnem gledišči šolska mladina. Župani onih krajev, skoz katere se je vozil, izrekli so mu udanost občin, cesar jih je izpraševal natančno o občinskih razmerah.

7. t. m. je ogledal ječe v Kar-lavi natanko ter pohvalil lepi red, potem pa deželno blaznico v Feldhofu, pivovarnico bratov Reininghaus, delalnico južne železnice in ljudsko kuhinjo. Povsod je bil navdušeno pozdravljan.

Popoludne je sprejel deputacijo starih štajerskih plemenitih rodbin ter je odgovoril na pozdrav vrhovnega deželnega točaja grofa Stubenberga: Z vzvišenimi čutili sprejemam poklone nositeljev onih plemenitih rodbin, ki so se uže Mojim prednikom pred 600 leti poklanjali in od tiste dobe z Mojo hišo in deželo toliko veselja in žalosti delili. Hvaležno se spominjam zaslug, katere si je pridobilo toliko udov tu zastopanih rodbin v vojni in miru za prestol in domovino in prav zdaj izrečeno zagotovilo mi jamči, da boste Vi in Vaši potomci izročila neomahljive zvestobe in udanosti vladarskej hiši živo hranili in v potrebi tudi dejansko potrjevali. — Potem je cesar obiskal patrijotično deželno društvo gospej »rudečega križa« in pohvalil društveno delovanje. Na vseučiliščih je sprejel cesarja rector magnificus in dekani ter so ga spremili v slavnostno dvorano, kder so bili zbrani profesorji in vseučiliščniki; cesar je ogledal mnogobrojne in dragocene zbirke ter so mu pri odhodu študentje zaorili: Hoch in Živio. Potem je obiskal še državno obrtniško šolo i nazadnje konjsko dirko graškega društva.

8. t. m. je bila v Gradcu ljudska veselica, h kateraj se je sešlo proti 60.000 ljudi. Cesar je prišel ob štirih ter šel v šator, ki je bil zanj postavljen, kder je zbor prepeval štajerske pesmi. Potem se je cesar počasi vozil po veseličnem prostoru ter se zahvaljeval za navdušeno pozdravljanje od vseh strani. Bande so zaigrale cesar-

sko pesem, katero je vse ljudstvo h godbi pelo. Cesarju so posebno dopadale deželne noše. Povsod je vladal najlepši red in občno radovanje. Cesar je podaril ubogim raznih zavodov več znamenitih darov.

9. t. m. ob šestih zjutraj je cesar zapustil Gradec ter odpotoval po oger-skaj zahodnej železnici. Zbrala se je tema ljudstva ter se navdušeno poslovila od cesarja. Vse železniške postaje so bile okrašene in povsod je bil sprejem navdušen. V Gleisdorfu je cesar položil vogelni kamen ubožnici, v Gleichenbergu pa je zajutrkoval pri knezu Thurn-Taxis.

Dalmatinski deželni zbor je ovrgel mestni volitvi v Lezini in Cittavecchiji.

Praškemu deželnemu zboru je deželni namestnik predložil dopis ministerstva, naj izreče svoje menenje o predrugačbi domovinskega zakona. V mestnih in deželnih občin kuriji sta bila načelnika izvoljena soglasno. Čehi so v mestnej kuriji glasovali za nemškega načelnika, Nemci pa v kuriji deželnih občin za češkega načelnika.

Praškemu deželnemu zboru se je 9. t. m. predložilo lausko leto ne rešeno komisijno poročilo zastran predrugačbe domovinskega zakona. Poročilo priznava potrebo predrugačbe, izjavlja vendar, da se to ne more zgoditi, dokler ni rešeno prašanje o podpori delalcev in o zboljšanju zakonov, ki zadevajo uboge, vlačugarje in potirne zadeve ter predlaga, naj se v prvem prihodnjem zasedanju predlože predloge o zadevah ubogih. Poprej pa naj se zaukaže okrajnim gospodkam in občinskim zastopom v Pragi in Libericah, da izreko svoje menenje.

Trgovinski minister baron Pino je 4. t. m. prišel v Pariz, ogledal pošne in brzojavne prostore, več obrtniških naprav ter 6. t. m. v London odpotoval.

Porotna obravnava o Nyiregyhazi še vedno traje, in Bog zna, kdaj se konča, ker dohajajo vedno nove priče ter je vsa stvar vedno bolj zamotana.

Vnanje dežele.

Papež je 6. t. m. grofu Chambordu po brzojavni dal svoj blagoslov.

Krasienskega so iz Draždan odpeljali v Berlin.

Sasonski kralj je bil zadnje dni v smrtnej nevarnosti. Na popotovanji skoz sasonsko mesto Milav je obiskal fabriko trgovinske zbornice načelnika, v kateraj se volna pere. Hotel se je z mašino iz prvega v drugo nadstropje peljati. A ko je z svojim spremstvom stopil v stole, začeli so naglo padati, namesto da bi se vzdigovali; h krati pa je iz zgornjega nadstropja pala utež, ki je okrajnemu glavaruju Hükel-u razbila glavo, fabriknemu vodju Cladu pa zlomila levo roko. — Kralja je sam Bog varoval, da se mu nič ni zgodilo. — Mašino so le malo poprej poskusili i bila je popolnoma v redu. Sploh se sodi, da se ta nesreča ni zgodila po naključju, ampak iz hudobije in da imajo tu socialisti roke vmes. Ostra preiskava se je takoj pričela.

V Marsiliji opuščajo delalci zopet delo, ker gospodarji nečejo povišati dnine.

Francoski general Hamelin, kakor se poroča iz Pariza, uničil je mnogo morskijh roparjev v tonkinskem zalivu.

Na Španskem zapirajo anarhiste kar trumoma.

V angleškej poslanskej zbornici je Gladstone naznanil, da je vlada povabila Lessepsa v London zaradi družega suškega prekopa in da so dotične podloge uže dogovorjene.

Iz Egipta so zadnje dni nekoliko

boljša poročila gledé kolere, umirajih manj od poprej. V Aleksandriji jih je le en par zbolelo in sicer v evropskem delu mesta, v Kahiri je zbolel eden; angleških vojakov še nobeden. — Iz Honkonga pa se poroča, da kolera hudo razsaja v kitajskem primorskem mestu Švatov.

Dopisi.

V Rojanu, 10. julija.

(Magistratova očelovska skrb.) Dokler so bile Wertheimove polne, ni se štedilo z doneski ubogih davkoplavevalcev. Trošil in sipal se je denar alla rinfusa. Zidale so se palače a la Modello, ki jedva 2% obresti leto i dan donašajo. Popravljaja in razdirala se je mestna hiša leto za letom, i slednjič nekoliko podrla, ter sezidala se ona fasada v slogu, vedi si ga Bog, v kakovem, ki je požrl metuljev na sto tisoče.

Mestna plinarnica se je razširila, zastavljajnica prevredila, magistratno osobje poremuneriralo i drugih nebedigatreba stvari se je napravilo po okusu in volji liberalnih mestnih očetov.

Povsodi se je gledalo le na luksus in ne na potrebo. Ali naši očetje so bili slabi računovodi, znali niso, da Wertheim-blagajnice, če prav nova iznajdba, imajo i one dnó! Prišli smo na suho. In riba na suhem ne plava.

Šiba in z. . . . ste prišli v dotiko; da s peskom v oči oslepimo davkoplavevalce, vrzimo se na drugo plat, obesimo na drog zastavo ekonomije! Tako so si računali. Pričeli so ekonomizirat. Ravnatelj in podravnatelj, blagajničarjem, kontrolorom, naj se nekoliko tisoč forintov na leto poviša plača, da bodo bolj marijivi pri delu, drugo pa nižje uradno osobje naj se odstrani; učiteljic naj se uvede i v deške šole, kajti sloberna od teh na leto stane nekoliko desetakov menj od učitelja itd. Magistrat bude izdajal le za najpotrebnejše stvari, — kajti prišle so na vrsto suhe egiptovske hrane.

Popravljati križanom staro cerkev, v 19. veku mi liberalci, ali ne bi bili pravcati osli, da bi metali denar za regresso? Škorkljancem otvarjati klancev, bedaki naj skačejo čez zidovje: Ščedenjem prižigati luči na plin, sedaj v 19. veku, v veku luči in svetlobe, saj imajo mesec na nebu, če ne, naj se po temi pobijajo; kaj za to! saj so le okoličani. Za okolico ne damo nič.

Iz Egipta je treščila nemoč v naše gospode. Zbali so se kolere. I kdo bi se je ne bal? Babura kar pohuljeno prilaze in človeka brez komplimentov kar zagrabl za grlo in nolens-volens moraš svoja šila in kopita pobrati ter iti ž njo, kder ni muh.

Vsak, kdor le more, svetuje našim gospodom svoja mnenja, kako bi se pod nos pokadilo tej tujki. Dizinfecira naj se vse in povsodi. Dizinfeciranje je lek, ki kolero samo ugtonobi, ubije, pravijo oshito oni, ki imajo množino lekov na razprodajo. Commercio!

V istini, kar je res, to je res! naš magistrat dela na vse kriplje, da ohrani nas pri najboljšem zdravju. Prošli teden je pozval vse »capi distrettuali« k posebnemu zaslišanju; kako da se morajo vesti, vsak v svojem okraju, ako bi nas kolera obiskala itd. In Saloberda pripoveduje, da slehern capo perorava il coprimento del suo patrio potok, in prav o takovem potoku hočem nekoliko zingti. Potočič, vijoč se v polukrogu okoli rojanske cerkve, delajoč mejo mej Rojanom in Škorkljo, steka se v Mrtežin pod cesto, ki vodi v Rojan. Ta potočič je skoro do izliva odkrit.

Nek šaljivec je dejal: Moje grlo je tako suho, kakor rojanski potok; mož se v tem ni motil. Nij dovolj, da so stranišča posipij ob potoku napeljana v njega strugo, ni dovolj, da dotični bivalci vso nesnago sem mečejo, tudi zgodnje mlekariče s Krasa in drugi se na rano jutro pristavljajo ob njega spodnjem zidiču, ter počenjajo tam, kar ne moremo povedati.

Iz tega se pouzroča neznosni smrad, pred kojim bi sama »kolera« bežala. Il torrentello è un vero covo miasmatico. Koliko potov so merili in premerili ta potočič? In vse je ostalo pri starem. Ilo tempore, ko smo imeli blagajnico polno, zakaj se nismo prijeli za svojo kosmato vest, ali pa se napili kakovega eliksira, da bi bili prijeli nekoliko onega proroškega duha.

In ako bi kdaj utegnola nastati bolezen, ali bi si ona tu ne opredelila primernega ležišča?

Če ga pokrijemo, ne pridemo li tej v okom? Gotovo!

Če okolica trpi, trpi i mesto i naopak. Sem naj pride zdravstvena komisija, da se prepriča v istinitosti mojih besed! Koliko denarjev se je po nepotrebnem potrosilo. Ali kder se je v istini potreba nahajala, tja se ni oziralo. Fina previdnost naših očetov je vsemu zlu glavni uzrok.

Bolec, 8. julija.

V »Soči« in »Narodu« se prav lepo zagovarjajo Vaši prijatelji? čaz sem Vam pisal, da tukaj nobeden ozbiljno ne misli

na kandidature Depretis-ovo, da mi imamo tukaj uže narodnega kandidata, in sicer svojega, pa ne goriškega odbora nedoslednosti zastopnika. No goriški gospodje, ki oddajajo patente rodoljubja, pa hočejo po sili, da smo mi Depretisa kandidirali. *) — Naj bode tem gospodom rečeno, da prav naša stranka, ki ni Jonkova, ne bi nikoli bila kaj takega storila, poprej bi se Jonkova udala takim tiranskim klicem. Goriška gospoda, reč je smešna, presmešna; kaj nas morda hočete slepiti še po tem, ko smo čitali črno na belem? Gospod Jonko je objavil v »Triester Tagblattu« poslano, ki se glasi:

»Auf dem Altare des nationalen Götzendienstes opfere ich weder den Fortschritt, noch die Reichthum und ebensowenig werde ich zugeben, dass eine exclusiv nationale Erziehung meine Mitbürger — die Flitscher — von dem Verkehre mit ihren deutschen und italienischen Nachbarn, aus dem sie bis jetzt ihren hauptsächlichlichen Erwerb gezogen, absperren sollte.

Aus Ihrem geschätzten Blatte Nr. 867 vom 28. Juni habe ich mit Erstaunen gesehen, dass es, nachdem ich meinen mir gleichgesinnten Mitbürgern, von den P. T. Bürgern von Carfreit und Canale und von einigen Tolmeiner Bürgern bei der am 27. Juni zu Tolmein vorgenommenen Wahl zum Landtags-Abgeordneten der Marktgemeinden und Industrieorte gewählt worden war, den Anschein habe, als wenn ich als der von dem Vereine »Soča« vorgeschlagene Candidat gewählt worden wäre.

Die Flitscher sind und bleiben ihrer Gesinnung, gleich wie ich, unabänderlich treu, unbekümmert um alle nationalen Umtriebe.

Diese meine Erklärung im Flitscher Sinne benöthigt keine »Sachkundigen« zur Beleuchtung. Uebrigens fordere ich die Ausführung des angemeldeten Recurses und werde ich zu meiner vollsten Genugthuung seiner Zeit den allfälligen verläumderischen Angaben entgegenreten.

Jonko, Bürgermeister der Ortsgeu. Flitsch. Flitsch, am 30. Juni 1883.

Primerjajte zdaj to poslano z domačo štev. »Soča« ki se glasi:

Gospodu Matiji Jonku, županu bolškemu in deželnemu poslancu goriškemu, so nekateri narodnjaki nekoliko zamerili, ker je dal v »Triester Tagblatt« neko poslanico. Ako bi naši rojaki primerili pomen one poslanice z dejanskimi razmerami in z osebnim prepričanjem gospoda Jonka, bi se nad poslanico ne mogli hudovati.

Kdor pozna boljše razmere, se tej poslanici ne bo čudil. Glede kandidature Jonkove je res, da društvo »Soča« ga ni postavilo, ker takega društva ni, pa tudi list »Soča« ga ni postavil, ker »Soča« sploh ni postavljala kandidatov, ampak je le postavljene priporočala. Imeli smo priložnost, da smo te dni osebno govorili z g. Jonkom, in spoznali smo, da je narodu v resnici udan, kakor pravi v svoji poslanici. Tako Soča.

Kaj je ta »nationaler Götzendienst« in zakaj se je Jonko sramoval biti kandidat goriškega odbora? Vse to smo čitali 5. t. m.; vendar 7. t. m. pa je »Soča« g. Jonko-tu ki je zlegel svoja jacea v tuje govedo, uže zopet dala patent rodoljubja in v »Narodu« tudi neko čota za »Soča«. Morda nas nekatera goriška gospoda za tako neumne ima, da misli, da mi, ki stvari poznamo od blizu, to piramidalno »modrost« prebavimo, kakor kak »Seidlitz«; kako je mogoče misliti kaj takega? Pa kaj bi pisal, saj ni treba komentara, čitatelji naj primerjajo obe izjavi, pa naj sodijo in prepričajo se, da je g. Mohorčič pač ostro, a prav pisal in sodil.

N. N. iz Brezovice, 9. julija. Gospod dopisnik iz Materije v predzadnji »Edinosti« pisoc o nastopkih tabora v Brezovici, sklepa svoj dopis z opominom materijske občini, naj varuje ona dva gospoda, koja sta v Brezovici ustanovila čitalnico in s pomočjo društva »Edinosti« tabor. Opominja dalje, naj se ne poslušajo poznani podpihivalci, ampak naj se hodi po poti, koja drži k narodnej vzbujenosti.

Žal, da ni tako, ampak prav nasprotno! »Vox populi — vox dei« — »Ljudski glas« — božji glas — je dobro znani in resnični pregovor; a sedaj se to godi vse drugače, namreč: glas podpihivalcev, glas obrekovalcev in družin tacin živali — je božji glas! Žalostno, a resnično!

Malo časa je materijska občina — brezoviška župnija (fara) po opominu, dopisu iz Materije — varovala one, kojim srce gorko bije za narod, mej kojim živé; koji žrtvujejo dušno in telesno moč za

*) Mi verujemo, da nobeden narodnjak nij delal za g. Depretis-a in ne moremo po nikakem odobravati take kandidature. Ako bi bil izvoljen g. baron v Tominu, potem bi se bil moral odpovedati v Cervinjanu in s tem bi bil celó odstopil Lahom mesto v Cervinjanu; ker skoro gotovo bi bil tam kandidiral Lahon in tudi zmagal, da je v Cervinjanu kandidiral kak manj upliven in podpiran vladni kandidat. Čudno, da bi bil lahon bolj v milosti, nego pa pošten, Avstriji vdan Slovenec.

blagost in delajo sploh na to, da bi se zapušeni istrski Slovan zavedel svojih pravic. da bi prišel do zaželenega cilja, do boljsega blagostanja.

Rekel sem uže, da sedaj ni veljal izrek ljudski glas — božji glas, ampak nasprotno: glas jednega ali mogoče par podpihivalcev je veljal več, nego splošni glas vernega naroda. In ali veste, kde? Brž ko ne na nekem visokem mestu v Trstu!

Zadosti za danes — o tem hočem v kratkem več pisati, da bode visoka gospoda vedela — (morala bi tudi do sedaj uže znati!) pri čem smo.

Za danes le to še povem. da brezoviška fara zgubi svojega vrliga dušnega pastirja, kojemu ni bilo le za vsakdanje, temuč za dušno in telesno dobro svojih vernih; dalje zgubi brezoviška čitalnica svojega ustanovitelja in predsednika in brezoviški uhogi svojega dobrotnika.

Bog njemu zlotero povrni ter blagoslovi njegovo dejanje na novem — boljšem mestu; nam pa daj dobrega in vrednega nastopnika, koji bode vsestransko nadomestoval izgubljenega nam čast. g. J. Kociper-a. Z Bogom

Sk—v.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril za popravo cerkve v Koprivi 300 gld.

Pomiloščenje kaznencev. Cesar je 183 kaznencem odpustil daljšo ječo. Mej temi je 10 kaznencev v Gradiški, 9 v Koprju in 6 kaznenk v Begunjah.

Imenovanje. Finančni minister je imenoval tajnika finančne prokuratorie ar. Eduvarda Förster-ja finančnim svetnikom pri finančnej prokuratoriji v Trstu.

Seja mestnega zbora. V ponedeljek je bila zopet seja, kateri je predsedoval mestni župan, dr. Bazzoni. Pred vsem je poročal župan o naredbah magistrata proti koleri, o katerih smo mi uže poročali. Potem naznanja župan, da se bode v bodočem zasedanju volila posebna zdravniška komisija in prosi zbor, naj mu dovoli začasno 10.000 gld. za vse v namen previdnosti potrebne zdravstvene naprave, kar zbor odobri enoglasno. — Potem je poročal assessor Pimpaca o predlogu g. Nabergoja, da bi se Sv. Križu in Gretl preskrbelo potrebne dobre vode in pravi, da po informacijah imata ta dva kraja še vedno več vode, nego pa nekateri druge vasi v okolici. Nabergoj se ustavlja temu poročilu in predlaga, naj zbor pošlje dva strokovnjaka na mesto, da pregledata stvar, in še le potem naj se sodi; a zbor je zavrgel tudi ta predlog. Lepo je to, ker je v Križu več vode, nego tam, kder je ni skoro nič, zato ni treba Križanom več vode; če niso umrli drugi okoličani za zejo, tudi Križani ne bodo. — Tako govoré satrapi se svojimi sužnji! — Precej potem pa so mestni očetje dovolili 3000 gld. za študije, kako bi speljali vodo Reko v Trst. Torej le študije in večne študije — da bi le uže kaj postalo iz teh študij, ki so stale uže blizu 40.000 gold.

Konečno je poročal mestni tajnik o predlogih o javnih trgih; predlogi dotične komisije so ti-le:

1. Odpraviti se imajo vse privilegije prodajalcev iz druge roke in takozvanih branjev, to le polagoma, in tako, da se ne daje več dotičnih dovoljevanj. — 2. V bodoče se bode moglo prodajati iz druge roke le v botegah, a ne več na prostem. 3. Prodaja iz prve roke se bode vršila tudi v bodoče na prostem; toda po mogočnosti le na enem centralnem kraju. 4. Za prodajo prve roke se napravi namenu odgovarjajoča lopa, v kateri bode odredeni štantje, klopi in potrebne javne tehtnice (vage). 5. Glede na to prestopi se na dnevni red o predlogu Hektorja Luzatto glede zidanja pokritega trga na lesnem trgu. — 6. Dokler se ne izvrši pod 1 in 2 predlagana namera, vredi se stvar tako, da bodo smeli prodajati na velikem trgu (Piazza grande) le prodajalci iz prve roke, (to je, kmetje, ki dovažajo v Trst poljske pridelke, da jih na malo razprodajajo; vsi prodajalci iz druge roke in branjevke pa pridejo na trg rudečega mosta (piazza ponte rosso) ter se imajo precej preseliti branjevke in mestne prodajalke na drobno iz velicega trga na trg rudečega mosta.

Ti predlogi so bili sprejeti, kar je nam po vsem všeč, kajti do sedaj so smeli okoličani in drugi kmetje s Krasa itd. prodajati svoje pridelke le do 10. dopoldne, kedor ni do tiste ure vsega prodal, prišel je v roke branjevkam, pravim pivjarkam, ki so ga odrle na meh; odslej pa bo smel kmet ostati s svojimi pridelki toliko časa, da jih razproda. V sredo bode zopet seja, ker v tej seji niso mogli izvršiti dnevnega reda.

Tržaške novosti. Naredba magistratova. V slučaju kužne bolezni kolere je šola v ulici Kandler v okolici, odmenjena v bolnišnico takovim bolnikom. Tako se je odločilo po nasvetu i želji zdravstvene komisije, da se okuženi izolirajo od ostalih bolnikov. — Kakor poročajo iz Egipta, tam kolera ponehava. V Trstu posebna komisija pazi, da se natanjno izvršujejo vse naredbe proti koleri. V La-

zaretu je zdaj nad 1000 ljudi, še le včera sta došla 2 parobroda eden iz Bombay-a drugi iz Aleksandrije in pripeljala sta nad 700 pasažerjev. V Lazaretu imajo zdaj posla nad glavo, ker je bilo treba vrediti spalnice nad 1000, da ljudem ni treba prenočevati na ladjah.

Na trgovinskej visokej šoli, ustanova Revoltella so bile te dni skušnje. Z odliko je absolviral to šolo le g. Jožef Smerdu, kateremu je kuratorij šole podelil tudi stipendij letnih 1000 gld. s pogojem, da odpotuje v inostransko in tam v kakej velikej trg. hiši teoretične znanosti uvede v prakso.

C. k. eskadra je zapustila našo luko in zdaj križa poleg istrskih bregov.

(Požar.) V soboto ob 8 in tri četrti je začelo goreti v magazinu gg. Colloud e Comp. v ulici starega Lazzaretta št. 23; tu se je nabajalo 710 bal bombaža, od teh je 500 zgorelo. Ne vé se, kako je nastal ogenj. Tvrška je zavarovana. Škoda znaša do 10 tisoč gold.

(Nesreče.) V kotel kropa je pala dva in pololetna punčica, hči postrežka v mestnej klanici pri Sv. Ani. Otroče se je jako nevarno oparilo. Materam svetujemo, naj bolje pazijo na lastni zari. — Germek Ivan iz Trsta, stanujoč v Kadinu, padel je v pijanosti raz necega zida, i pri tem je dobil več ran na glavo, vsled česar zdaj mora v bolnišnici ležati in premišljevati, kaj vse vino človeku naredi, ako se ga preveč nasrka. — Jožef Abram, dninar, stanujoč v Rocolju, delajoč pri ledu v »Ledenici«, prišel je slučajno z nogo mej cestni steber in voz naloženim ledom, ki mu popolno nogo zdrobi. — Mlado kmečko deklino iz Prelaz v Istri so pripeljali v mestno bolnišnico, jako ranjeno mej rebra po neprevidnosti nekega dečka, ki se je s pištolo igral. Takovih nesreč se mnogo pripeti. Roditelji, ne puščajte orožja otrokom. — A. R., postarana žepa iz Rojana, prišla je v ponedeljek v ulici Torrente pod kočijo, ki ubogo poškedova na roki in hrbtu. Odvedli so jo na lastno stanovanje. — Gampert Feliks iz Trsta, c. k. pismonoša, uprav je bil namenjen, oddati nekoliko pisem v ulici Conti, kar med noge se mu zadri nevaren pes gospoda G. K. Žival ga je vgriznola v desno nogo.

Te dni so zavoljo neznesne vročine na ulici zbolele te le osebe: Sedemdesletni Miha Zullani v ulici Pozzo Bianco; 35 letni čevljar Cavalieri Vincencij; 64 letni kmet iz Doline Miha Gombač, tega je straža našla na cesti pod Ščedno; Andreja Borovid, doma iz Velikega Visa. Vse te so odpeljali v bolnišnico. Temu se ne smemo čuditi, vročina pritiska, ubogi ljudje so primorani tavati po pekočem solncu, da si prislužé vsakdanjega kruha — in v takovem času so navadne grižne bolezni na dnevnem redu.

Surovost mej bratoma. Kobal Ivan, doma iz goriške okolice, 60letni mož, stanujoč v Kolonji, dninar, hotel je zaje-mati vode iz bratovega vodnjaka, ta pa mu odbije prošnjo; vsled česar se zbešedila in skavsata. Brat prime za bližnjo lopato in s to vseka svojega brata po glavi. Kakor se vidi, »Kajnov zarod« ni še izumrl. — Petnajstletni Ivan Costantini je mirno gledal, kako »luštno« so se drugi pretepali, kar se mu približa nek neznanec, ki ga pahne v sredo mej pretepalce, i pri tem dobi z nožem v roko močan udarec, ki mu mezinice odseče. Od volkov je treba dalje stati.

Samomora. Trgovec g. Angelj Benporath, v Trstu jako štovana oseba, usmrtil se je v saboto v jutro pri morju pod Skednjo. Ustrelil se je iz revolverja v glavo in na to telebnil v morje, od kder ga nekoliko za tem mrtvega potegnjejo na suho. Pri sebi je imel še precejšnjo vsoto denarja, zlato uro, in pismo na nekega mu izmej sorodnikov. Imel je še le 30 let, za njim plakajo mlada vdova in dva otroka. Pravijo, da borsna igra, ga je k temu koraku dovela. — Vtorek v jutro, je skočil Miha G., iz Krfa, petdesetletni mož, zasebnik, stanujoč v ulici Acquedotto h. št. 7. iz III. nadstropja na dvorišče i pri tej priči ostal mrtev. Njega truplo so izročili obitelji.

Nož. Karol Battistuzzi iz Trsta, mizar, vračajoč se na stanovanje pri sv. Jakobu, dobil je v prsa nevarno rano. On pravi, da so se nekoli nepoznani borilci pretepali v ulici stare Barriere, in da je on mimogrede dobil z nožem v prsa od enega izmej onih pretepalcev. — Hrovatin Marka iz Trsta, kočijaž, tudi ta pripoveduje, da je prav mirno sedel in svoje pivo pil v nekej pivovarni stare Barriere, kar se približa neka neznanca ženska, koja ga brez uzroka z rezilom v glavo rani. Moral je odpotovati v bolnišnico. — Peressin Ferdinand iz Trsta, kovaški učenc, bil je i ta zavratno ranjen; pravi, da je bil pijan, i da ne vé, kedo hi ga bil ranil.

Tatvina. V nedeljo po noči, mej vračanjem zabavnega vlaka iz Kormina v Trst, zmanjka trgovskemu agentu Fr. D. portfelj s 100 gld. To agent naznani železničnemu osebju. Ko vlak dospe na tukajšnjo postajo, morali so se vsi, nahajajoči se ž njim v istem kupeju, podvreči strogeji vizitaciji, ali vse je ostalo brezvpešno. Kot sumljivega te tatvine straže so ustavile te-žaka Fr. M.

Razpisana je služba račun-skega revidenta pri c. k. višjej sodnji v IX. dijetnem razredu; prošnje v 14 dneh na tuk. višjo sodnijo. — Prosilci imajo dobro znati oha deželna jezika.

Na ljubljanske slavnosti je odrinolo denes kakih 200 okoličanov in okoličank v narodnej obleki, več tržaških Slovencev in kakih 12 do 16 Sokolcev in veterani z godbo.

Dve veselici. V soboto je imela naša mestna čitalnica zabavo na »Belvederju« (to je gostilna z vrtom in elegantnim salonom prav pod sv. Juštom). Zbralo se je tam vse polno slovanske inteligence, Hrvatje, Srbi in Slovenci, in uživali smo vsi, kajti nov pevski zbor pod vodstvom g. Bartlja je pel kaj izvrstno, najbolj pa se je dopadal zbor »Hrvaticam«, v katerem je imel solo g. Mali, pevec prve vrste, ki more s takim petjem nastopiti v vsakem gledališču. Pelo se je v obče prav dobro in tudi godba je bila izvrstna; navduševal nas je posebno Milier-ov potpourri iz slovanskih napevov, kateri je godba kaj precizno izvršila. — Po dovršenem programu se je začel ples in vrtila se je mladina do 3 ure zjutraj k ljubju vsej vročini. — Zabava je bila lepa in, kakor rečeno, dobro obiskana: okolo 500 ljudi iz najboljših tržaških krogov. Želeti je, da nam čitalnica prihodnjo jesen priredi še kaj enacega.

V neaeljo pa je bila ljudska veselica našega delalskega podpornega društva na vrtu »Mondo nuovo« za javnim vrtom. Ta veselica je imela zopet ves drug značaj, nego čitalnična, zbralo se je naše slovensko ljudstvo v velikem številu, da posluša slovensko petje in govore v vezanej in nevezanej besedi. — O petji, kaj bi rekli? Bilo je tako, tako dobro so peli naši pevci zbor »Hrvaticam«, in mešani zbor »Oblakom«; v obče pa smo zapazili, da tudi lokal ni bil kaj prikladen petju. Toliko boljše pa je bil deklamatorični in govorniški del; pohvaliti nam je gospodično Kobalovo, ki je prvokrat v naših društvih na oder spravila hrvatsko deklamacijo, kar nas je prav posebno veselilo; pohvaliti nam je tudi gospodično Muhovo, vsako-pot boljše deklamuje. Nastopila pa je tudi nova moč v gospodični Miciki Žorzutovi, katera je s svojim govorom občinstvo kar navdušila, posebno tam, kder je rekla, da so ženske steber naroda in da je treba posnemati v rodoljubju poljske ženske, ter da je naše del. društvo narodno ognjišče in jez proti poitalijančevanju našega naroda v Trstu. — Vse tri gospodične so žele mnogo pohvale, čestitanja in rokopleska, in nekateri gospodje so jim podarili šopke.

Omeniti nam je še prekrasnih ognjemetov v narodnih barvah, in pohvaliti nam je konečno odbornice ženskega oddelka, katere so vso lepo veselico same vodile in tudi skrbele za dober vspeh, kateri najbolj kažejo številke, kajti obiskovalcev je bilo okolo 800 in čistega dohodka k ljubju še precej velikim: troškom le par gold. manje od 100 gold. — Čestitamo ženskemu oddelku!

Sv. Mohar in Fortunat. V četrtek, dne 12. julija sv. cerkev praznuje imenovana sv. mučenika, kojima je i rojanska župnija v varstvo in zaščito izročena in farna cerkev posvečena. Rojan bode praznoval svoja patrona v nedeljo 15. julija, z obhodom sv. Rešnjim telesom po fari. Če znamenja ne lažejo, dan bode krasen in vroč, vsled česar pričakujemo mnogo udeležitve od strani drugih okoličanov in meščanov, toliko več, ker je rojanska procesija poslednja sv. R. T. v okolici. Godba bode svirala lepih komadov; naši pevci se i uže urijo in tudi, kakor nam se je pravilo, letos bomo slušali noveje kompoziciji pev. uč. Merlata; namreč peli bodo njega »Pange lingua«. — Suhim glom je dobro preskrbeno. Kajti uprav te dni je rojanski kmetiški Krez Bole odprl svojo kantino z izborno domačo kapljico. Rojanci za dušo in telo vam Rojan ponuja hiane v izobilji. Da se vidimo v nedeljo pri obhodu!

Izpred sodišča. Riva, Cviren in Furlan, zatoženi tatvine, imeli so se zagovarjati pred sodnijo. Po dolgej obravnavi se je slednjič razvidelo in spoznalo, da so vsi trije ptiči krivi zločinstva. Vsled česar je bil Furlan obsojen v poldrugoletno ječo, Riva in Cviren pa vsak na 2 leti in po skončanjej kazni pripadeta policijnemu nadzorovanju.

Policijsko. V nedeljo so straže v svoje varstvo vzele nekega dolgoprsteža, ki je nameraval nekemu kočijažu uro iz žepa zmakniti. — V noči na ponedeljek straže prav na tesno uklenjejo tečaka Rizmonda M., iz gorenje Čarboje, ker je pijan surovo napal svojega brata in očeta, ki mu nista hotela dati denarja za nadaljnjo popivanje. — Straža opredeli na ulici stare Barriere dninarja M. D. iz sežanjskega okraja. Ta je ležal na tlaku bolan, i ga odpelje v bolnišnico.

Zadnja »Soča« piše, da je gosp. Rajmund Mohorčič v kupčijski zbornici Goriškej prav možato zagovarjal načelo, da mora vlada na Goriškem tudi slovenske menjice prodajati. Rehabilitacija je torej uže zagotovljena.

